

حکمت دوم

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پروفیسر شہباز گل علم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

گزارشی دربارهٔ دومین کنفرهٔ ایران‌شناسان

دومین کنفرهٔ جهانی ایران‌شناسان در تالار فرهنگستان علوم ایتالیا در شهر رم روز سه‌شنبه یازدهم فروردین ماه ساعت ۱۰ با امداد با خواندن پیام شاهنشاه آریامهر و پیام حضرت رئیس جمهوری ایتالیا که سرپرستی عالیه کنفره را مشترکاً قبول فرموده بودند گشایش یافت.

پیام شاهنشاه آریامهر را که بایتالیائی بود آقای شجاع‌الدین شفا مدیرعامل کتابخانه پهلوی و دبیر کل اتحادیه جهانی ایران‌شناسان خواندند و پیام رئیس جمهوری ایتالیا را آقای پرفسور چرولی رئیس کنفره و نایب رئیس فرهنگستان علوم ایتالیا که در کنفره جهانی ایران‌شناسان در تهران نیز در آخرین جلسه ریاست کنفره رابعهده داشت و خوداز دانشمندان ایران شناس است که بیش از هزار تعزیه ایرانی کرد آوری نموده.

دانشمندان سی کشور آسیائی و اروپائی و آمریکا بدعوت فرهنگستان علوم ایتالیا در جلسات کنگره دعوت و شرکت داشتند تنها دانشمندان کشور اتحاد شوروی بواسطه دیر رسیدن دعوت نامه نتوانسته بودند شرکت نمایند. در نخستین جلسه کنگره آقای دکتر جلال عبده سفیر شاهنشاه آریامهر در ایتالیا نطقی ایراد کردند و آقای قدس نخمی سفیر شاهنشاه آریامهر در واتیکان نیز حضور داشتند.

هیأت ایرانی دانشمندان ایرانی که در کنگره دعوت شده و شرکت داشتند آقایان دکتر حسین نصر، مجیدی کتائی، رکن‌الدین همایون فرخ، دکتر فره‌وشی، دکتر زریاب خوئی، مهندس مزدا، ایرج افشار، سناتور فروغی و دکتر یوسف نیری بودند.

سه دانشمند ایرانی که در اروپا و آمریکا بودند نیز در کنگره شرکت داشتند. آقایان پرفسور کوروس از آلمان، فریدون وهمن از دانمارک و دکتر ماهیار نوایی که برای شرکت در کنگره نامه‌های جغرافیائی به آمریکا رفته بودند در بازگشت در کنگره جهانی ایران شناسان در رم شرکت کردند. آقای دکتر احسان یارشاطر نیز جزو هیأت ایران شناسان آمریکا دعوت شده و در کنگره شرکت کردند.

موضوع سخنرانیها بیشتر در باره تمدن ساسانی و تمدن ایرانی دوران اسلامی بود و در میان آنها سخنرانی‌های جالبی در باره شناسائی و نفوذ تمدن ایران ایراد گردید که میتوان سخنرانی پرفسور توجی رئیس سازمان فرهنگی ایزمئو ایتالیا را در باره نفوذ تمدن ایران در تبت و سخنرانی آنتونیوپالیارو در باره نفوذ تمدن ساسانی در غرب و سخنرانی پرفسور آرمان آبل استاد دانشگاه بروکسل را در باره نفوذ ایران در مصر و توریه در سده یازدهم و دوازدهم و سخنرانی فرانچسکو گابریلی استاد دانشگاه رم در باره نفوذ حماسه فردوسی

در ادبیات عرب و سخنرانی پرفسور هارماتا استاد دانشگاه بوداپست در باره نفوذ تمدن ایران در فرهنگ چین و سخنرانی پرفسور کلود کاهن استاد دانشگاه پاریس درباره فرهنگ ایرانی در کشورهای خارجی از آغاز اسلام تا دوران مغول و سخنرانی آندره گرابار دانشمند فرانسوی را درباره تجلیات هنر ساسانی در کشورهای مسیحی و غیره دانست. جلسات کنگره بسیار فشرده بود بطوریکه صبح تا عصر گاهی در روز هشت سخنرانی ترتیب داده شده بود و پس از هر سخنرانی پرسشها و گاهی ایرادها عنوان میشد که سخنران پاسخ میداد برخی از سخنرانها با اسلایدهای رنگی همراه بود.

سومین کنگره جهانی ایران شناسان - تشکیل دومین کنگره جهانی ایران شناسان از یازدهم فروردین ماه تا هیجدهم در شهر رم تشکیل یافت و تشکیل کنگره بموجب مفاد قطعنامه نخستین کنگره جهانی ایران شناسان بود که در تهران تشکیل یافته بود و مقرر گردید که هر چهار سال یکبار کنگره در یکی از کشورهای تشکیل گردد سومین کنگره جهانی ایران شناسان چهار سال دیگر در استرالیا تشکیل خواهد شد.

محل تشکیل جلسات - دعوت از اعضای کنگره و سیله آکادمی علوم ایتالیا بعمل آمده بود و در ایام تشکیل کنگره میهمانان نیز آکادمی علوم بود و جلسات در تالار بزرگ کاخ فارنرینا که یکی از کاخهای تاریخی و بنام رم است برپا بود و یک جلسه در انستیتو روابط فرهنگی ایتالیا با خاور میانه و دور (ایزمئو) تشکیل یافت تاریخچه کاخ فارنرینا که اکنون نیز محل فرهنگستان علوم ایتالیاست خود بسیار جالب است این کاخ را در آغاز سال ۱۵۰۰ میلادی کلودیو آگوستینو کیچی بانکدار بنامی بدست معمار معروفی ساخته و این کاخ باندازه ای رویائی بوده که درباره آن شاعران بسیار شعرهای زیبایی سروده اند. کلودیو آگوستینو چند میهمانی جالب در این کاخ میدهد از جمله پاپ لئون دهم را دعوت میکند و در طویل کاخ از او پذیرائی مجلل می نماید و

مقصود او آن بوده که سرطویله کاخ از کاخ پاپ که در ایتالیا مشهور بوده بهتر است در میهمانی دیگر که گروهی از اشراف دعوت شده بودند تمام بشقابها و کارد و چنگالها از طلای ناب بوده و پس از خوردن غذا همه آنها را از پنجره در رود تیبر که از کنار باغ میکذشته می ریزند اما بعد معلوم شد که توری در درون رودخانه در آب کشیده بودند که ظرفها کم نشود و آنها را دوباره بدست آورند.

در همین کاخ بار دیگر میهمانی از پاپ و دوازده کاردینال بعمل میآید و با دختری بنام فرانچسکا اورداسکا که او را دزدیده بود و در کاخ نگهداری میکرد عروسی میکند.

در سال ۱۵۲۰ کلودیو آگوستینو بدرود زندگی میکوید و در سال ۱۵۷۲ خانه را باز ماندگان او به کاردینال فارنزی نامی فروشند و این شخص همان کسی است که دختر او ملکه اسپانیا میشود در سال ۱۸۶۰ کاخ راسفیر اسپانیا در رم خریداری میکند و در سال ۱۹۲۸ میلادی آنرا دولت خریداری میکند و از سال ۱۹۲۹ مقر فرهنگستان علوم ایتالیا میشود و بنام کاخ فارنزی نام معروف میشود. نقاشیهای سقف تالارهای این کاخ کار امانل و همکاران و شاگردان اوست و در این کاخ کالیله مدتی به جستارهای علمی پرداخته است و اکنون نیز شهرت هنری دارد.

روز سیزده

در میان روزهایی که کنگره تشکیل بود صبح روز سیزده فروردین هیأت ایرانی روی یک رسم کهن دسته جمعی به خارج شهر رفته و در ۴ کیلومتری رم به کاستل گاندولفو که جای باصفائی است و کنار دریاچه نمی (Nemi) رفته و ناهار را در آنجا خوردند و سه بعد از ظهر به رم برگشته در جلسات کنگره تا ساعت هفت بعد از ظهر شرکت کردند.

آخرین جلسه کنگره جهانی ایران شناسان با ممداد روز شانزدهم فروردین ماه بریاست آقای شجاع الدین شفا ریاست هیئت نمایندگان ایرانی

تشکیل شد و با سخنرانی پروفیسور ویدن گرن سوئدی در باره مستعمرات ساسانیان که از روی نقشه نشان داده میشد و یاد ایران شناسانی که از نخستین کنگره تا تشکیل کنگره دوم در گذشته‌اند و با احترام آنان یکدقیقه سکوت شاد پایان یافت.

بازدید از پرستشگاه‌های مهر در بندر استیا

در آخرین روز پس از پایان جلسات کنگره اعضای هیأت‌ها دسته‌جمعی به بندر قدیمی اوستیا که شهر بازرگانی و کهنسالی بوده و بندر روم قدیم بود. برای دیدن پرستشگاه‌های مهر و خرابه‌های آن و موزه رفتند.

این خرابه‌ها از سده اول میلادی بوده و در آنجا پرستشگاه بزرگ مهر با تندیس بزرگ مهر که گاوی رامی کشد و حربه‌ای (خنجر سنگی) در دست دارد و چند پرستشگاه کوچک در خانه‌های شهر پیدا شد.

این پرستشگاه یکی از صدها پرستشگاه مهر است که در ایتالیا و اروپا از انگلستان تا فرانسه و آلمان و رومانی و کشورهای بالکان و شمال آفریقا و خاور نزدیک پیدا شده و نماینده نفوذ دین و تمدن ایران در جهان قدیم بیش از پیدایش مسیحیت در اروپاست.

گذشته از مهرابه‌ای که در موزه استیا بخشی از آن با جایگاه مهر پیدا شده تندیس بزرگ مهر که از سنگ سپید تراشیده شده یافت گردیده که گاوی را بر زمین افکنده و زانو بر پشت آن زده و با حربه‌ای او را میکشد که در نهایت مهارت و زیبایی ساخته شده است.

تندیس بزرگ دیگری از تراژان امپراتور رم (۹۶-۱۱۷) میلادی از سنگ سپید تراشیده یافت شده که روی سینه آن در دو جانب نقش مهر با گاو همانند آن تندیس که در موزه واتیکان نگهداری شده کنده شده است زیرا بسیاری از امپراتوران روم مانند نرون دیو کلیسین، کمد، کاراکالا، ژولین، اورلیان، کوردیان و غیره مهر پرست بوده و نشانه نفوذ دین و تمدن ایرانی در روم و اروپای قدیم است.

پس از بازدید هیأت‌های نمایندگی از استیا ناهاری در آن بندر بافتخار
 نمایندگان از طرف فرهنگستان علوم ایتالیا داده شد و جلسه پایان یافت
 ضیافت‌های دیگری از طرف کتابخانه پهلوی، و فرهنگستان علوم ایتالیا
 در شب اول و دوم تشکیل کنگره برپا بود و ضیافت‌های دیگری از طرف سفیر
 شاهنشاه آریامهر در ایتالیا و سفیر شاهنشاه آریامهر در واتیکان که در آن گروهی
 از ایرانیان و نمایندگان دولت شاهنشاهی در رم شرکت داشتند و در تمام
 مدت تشکیل کنگره برچم ایران و ایتالیا بر فراز بزرگترین مهمانخانه رم
 که جای هیأت نمایندگی ایران بود در اهتزاز بود.

متن سخنرانی‌ها که بزبانهای ایتالیائی، فرانسوی، انگلیسی، آلمانی ایراد
 شده است از طرف فرهنگستان علوم ایتالیا جداگانه چاپ خواهد شد و ترجمه
 فارسی آنها از طرف کتابخانه پهلوی منتشر خواهد شد.
 دومین کنگره جهانی ایران شناسان باین ترتیب با ایراد سخنرانی‌های
 تحقیقی و تاریخی که نشان دهنده تمدن و فرهنگ کهنسال ایران بود پایان رسید.

شعبه‌های علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 پرتال جامع علوم انسانی

یکی از جلسات کنگره جهانی ایرانشناسان هیأت نمایندگی ایران در ردیف دوم دیده می‌شوند

پروفیسر شکیل احمد
پرنسپل جامعہ اسلامیہ
پرنسپل جامعہ اسلامیہ

تالار بزرگ کاخ فارنزینا که یکی از کاخهای تاریخی
و بنام رم است و دومین کنگره ایرانشناسان در این
کاخ برپا گردید